

Kuasa Seri Paduka bukan sekadar simbolik demokrasi berparlimen

● Kedudukan Yang di-Pertuan Agong di sisi Perlembagaan Persekutuan akan lebih adil dibahaskan sekiranya aspek sejarah perundangan dan sumber kuasa Persekutuan disoroti

● Kuasa Yang di-Pertuan Agong tidak hanya simbolik kerana baginda menanggung kewajipan diberikan kuasa berdaulat mendirikan Persekutuan Tanah Melayu dikenali Malaysia pada hari ini

Oleh Prof Madya Datuk Dr Wan Ahmad Fuzi Wan Husain
bhrencana@bh.com.my

Masih ramai warganegara melihat kedudukan Yang di-Pertuan Agong tidak lebih hanya sebagai payung negara dan lambang perpaduan rakyat Malaysia berbilang agama, keturunan serta budaya.

Baginda juga dianggap tidak boleh mencampuri hal ehwal politik, malah perlu bertindak mengikut nasihat eksekutif pada hampir setiap masa.

Nasihat eksekutif di bawah Perkar 40(A) Perlembagaan Persekutuan ditafsirkan dengan seluas-luasnya untuk mengahklaskan kuasa semak dan imbang Yang di-Pertuan Agong dalam pemerintahan Persekutuan.

Kebelakangan ini apabila timbul kepentingan pihak tertentu untuk

mencapai tujuan tersirat, maka laungan kuasa prerogatif diraja begitu kuat kedengaran, meskipun sebahagian mereka sebelum ini begitu kuat menentanginya.

Jika diteliti maksud kuasa prerogatif ditafsirkan pihak berkepentingan sempit itu, ternyata mereka lebih bermotifkan agenda kepartian berbeza dengan kedudukan kuasa prerogatif sebenar Yang di-Pertuan Agong yang berpaksikan pada sumpah jawatan baginda mengikut Jadual Keempat Perlembagaan Persekutuan.

Kedudukan Yang di-Pertuan Agong di sisi Perlembagaan Persekutuan akan lebih adil dibahaskan sekiranya aspek sejarah perundangan dan sumber kuasa Persekutuan disoroti.

Pada hakikatnya, Yang di-Pertuan Agong ditunjukkan melalui Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu bertarikh 5 Ogos 1957. Terdapat empat judul dilampirkan dalam perjanjian berkenaan, iaitu Judul Pertama, Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu, Judul Kedua, Perlembagaan Pulau Pinang, Judul Ketiga, Perlembagaan Melaka dan Judul Keempat, perkara menyetujui kepentingan Kesultanan Kedah terhadap Pulau Pinang seperti termaktub dalam Perkar 167, Judul Pertama (Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu 1957).

Meskipun Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu disyaratkan untuk menpadai kelulusan melalui enakmen Negeri dan ordinar Persekutuan sebelum boleh dikuatkuasakan, kuasa berkenaan akhir adalah Raja-Raja Melayu.

Pada 31 Ogos 1957, kuasa kedaulatan Ratu British terhadap Negeri Selat Pulau Pinang dan Melaka ditamatkan, sekali gus terletak pada Yang di-Pertuan Agong.

Dewan Perundangan Persekutuan Tanah Melayu ditubuhkan melalui kuasa delegasi bersama Raja England bagi Negeri Selat Pulau Pinang dan Melaka dengan Raja-Raja Melayu bagi sembilan negeri Melayu berdaulat lagi merdeka.

Bagitu juga halnya dengan kedudukan Pesuruh jaya Tinggi Persekutuan Tanah Melayu. Kenyataan mengenai perubahan Dewan Perundangan dan kuasa Pesuruhjaya Tinggi Persekutuan Tanah Melayu berkenaan termaktub dalam Laporan Jawatankuasa Kerja Perlembagaan diterbitkan pada 19 Disember 1946.

Hasil laporan itu, proses pembatalan Malayan Union dimulakan hingga terbentuklah Kerajaan Interim Persekutuan Tanah Melayu melalui Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu bertarikh 21 Januari 1948.

“Perkar 32 menyetujui kedudukan Yang di-Pertuan Agong sebagai ketua utama Persekutuan dipilih Raja-Raja Melayu mengikut Jadual Ketiga Perlembagaan Persekutuan”

Berbalik kepada Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu 1957, kedudukan Yang di-Pertuan Agong yang diperihalkan menurut Perkar 32 dan 38 menunjukkan baginda menjadi wakil kepada Raja-Raja Melayu untuk melaksanakan kuasa kedaulatan baginda di bawah Perkar 181(1).

Ketua utama Persekutuan

Perkar 32 menyetujui kedudukan Yang di-Pertuan Agong sebagai ketua utama Persekutuan dipilih Raja-Raja Melayu mengikut Jadual Ketiga Perlembagaan Persekutuan.

Perkar 38 pula menjamin kedudukan Raja-Raja Melayu sebagai pemerintah berdaulat di negeri masing-masing serta sebagai pendiri Persekutuan, manakala Perkar 181(1) menyetujui kedaulatan, prerogatif, kuasa dan bidang kuasa Raja-Raja Melayu termasuk kedudukan Pembedar Pemerintah Negeri Sembilan di bawah wilayah masing-masing.

Status merdeka diberikan kepada Persekutuan Tanah Melayu pada 31 Ogos 1957 kerana meskipun

berada dalam Komanwel, Ketua Persekutuan ialah Yang di-Pertuan Agong, berbeza dengan anggota Komanwel lain yang pada ketika itu ketua negara mereka ialah Ratu England.

Jika Memorandum Duli Yang Maha Mulia Raja-Raja Melayu bertarikh 12 September 1956 dan Kertas Putih Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu yang dibentangkan di Parlimen Britain pada 12 Julai 1957 diperhalusi, ternyata Yang di-Pertuan Agong ialah ciptaan Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu yang menjadi tonggak kepada federalisme di Malaysia.

Kuasa yang terletak di bahu Yang di-Pertuan Agong adalah kuasa diberikan Raja-Raja Melayu untuk baginda melaksanakan kuasa kedaulatan di peringkat Persekutuan mengikut peruntukan Perlembagaan.

Dalam pada itu, Yang di-Pertuan Agong memegang kuasa prerogatif dilafaskan melalui sumpah jawatan baginda dengan ikrar untuk taat setia pada menjalankan dengan adiknya pemerintahan bagi Malaysia berlandaskan prinsip keluhuran Perlembagaan, memelihara pada setiap masa agama Islam serta berdiri tetap di atas pemerintahan adil dan aman di dalam negara.

Yang di-Pertuan Agong menjadi pemegang kuasa kedaulatan Persekutuan dimanifestasikan melalui Perkar 3, 37, 39, 42, 44, 66, 74(1), 121, 150 dan 159, maka fungsi kuasa berkenaan boleh dilaksanakan baginda sendiri atau mana-mana tiga cabang kuasa di bawah baginda iaitu legislatif, eksekutif dan kehakiman berkenaan.

Disebalik kedaulatan masih terletak pada Raja-Raja Melayu, maka istilah demokrasi bermaksud kedaulatan rakyat seperti difahami Barat tidak ditukarkan dalam Perlembagaan Persekutuan.

Demokrasi berparlimen diamalkan di Britain amat berbeza sekali di Malaysia kerana sistem pilihan raya dan suara majoriti di Parlimen serta Dewan Undangan Negeri (DUN) adalah tidak mutlak.

Lantaran federalisme Malaysia seperti dijelaskan menjadi struktur asas Perlembagaan yang menjadikan sistem demokrasi di Malaysia berada di bawah kedaulatan Raja-Raja Melayu dan keluhuran Perlembagaan Persekutuan.

Ringkangnya, Yang di-Pertuan Agong menjadi pemerintah tertinggi negara yang disyaratkan kesetiaan pada amah diberikan Raja-Raja Melayu untuk memerintah Persekutuan berdasarkan Perlembagaan.

Kuasa Yang di-Pertuan Agong tidak hanya simbolik kerana baginda menanggung kewajipan diberikan kuasa berdaulat mendirikan Persekutuan Tanah Melayu dikenali Malaysia pada hari ini.

Semua artikel penulis tamam adalah pendapat pribadi, bukan pendirian rasmi BH

Sidang Redaksi

Timbalan Pengarang Kumpulan
di TELILINDAHAN
tily@bh.com.my

Pengarang Eksekutif (Kandungan & Digital)
ZAINUDDIN MOHD ISA
zainudin@bh.com.my

Pengarang Eksekutif (Pencapaian)
NAZARUDDIN ABDI BAKAR
nazaru@bh.com.my